

Uit Magazine

01.07.2008

Page: 44

Circulation: 265807

fa1d4

2021

Reizen Stadstrip Zaragoza

Spetters!

Op 14 juni barstte de Expo met hemelsbreed vuurwerk los. *Water en Duurzame Ontwikkeling* is het thema van de internationale tentoonstelling. Dat wordt in tientallen paviljoens langs alle kanten behandeld, natgespoten, opgewerkt tot schuim en kunstzinnig geïmpregneerd. Spetterend!

TEKST EN FOTO'S LUDO MORTELMANS

Het paviljoen Dorst moet een luchtspiegeling simuleren. Die "optische illusie" lukt perfect als je wat gedronken hebt.

Onder de palmen van Madrid schiet ik weg naar Zaragoza. Na anderhalf uur springt de machinist op zijn remmen. Ik stap uit in station Delicias, een openingstreffer à la Calatrava waarmee de stad zich opnieuw heeft uitgevonden. Op de toeristische dienst hoor ik dan dat mijn bezoek aan de Expo is verlaat. Van een vorige keer herinner ik mij *El Plata*, een revuecafé met zang, paso doble en nostalgische striptease, knal op de middag... De bedoening is dicht.

De toeristische dienst geeft groen licht. Maar het Expo-terrein is een bouwwerf. In het slijk wacht ik op een jeep. "We doen heel de nacht door. We gaan klaar zijn", belooft een pr-blondine. Ik geloof haar met de ogen dicht. *Hasta la vista, baby*. Een uur later zit ik in de trein naar Madrid. Wordt het toch nog een fatsoenlijke dag!

Maanden later

Vrijdag 13 juni sta ik opnieuw in Zaragoza, maar niet voor lang. "No!" roept een vrouw terwijl ik verstrooid in een waterspiegel stap. Ik val, scharrel recht en kijk kwaad naar Goya, die op een voetstuk staat te bronzen.

De Plaza del Pilar is de natte droom van rechtse dictators, een esplanade van 500 meter lang, geflankeerd door de Basilica del Pilar (Onze-Lieve-Vrouw van de Pilaar), een rooms Kremlin dat je met zijn massa van je sokken slaat. God spuit op discosterkte in mijn oren. Luidsprekers zingen gelovigen naar de Heilige Mis.

Ik lieg als ik zeg dat Zaragoza bruist als Alka Seltzer in een jacuzzi, maar ik houd van stappen in El Tubo. Dit voetgangerslabyrint is de oudste bewoonde wijk, met een wirwar van winkels, tapasbars en *tascas* (tavernes). Elke dag start met een weesgegroetje en eindigt in zoete zonde.

"*Mucha marcha, mucha marcha*", zegt de barman van *Malabares*. Ik geef hem gelijk maar blijf stijf staan. Jorge tapt ook kwaliteitsbier. Tijdens de Expo doen 17 cafés en bars mee aan de *Ruta de la Cerveza Belga*. "Heel de waaier van de Belgische biercultuur, 20 merken, zijn te koop in alle hoeken van Zaragoza!"

Die hoeken zien er danig fris uit. In 1808-1809 verwoestten de legers van Napoleon vier vijfden van de metropool aan de Ebro, hoor ik om twaalf uur 's nachts. 50.000 burgers, één op twee, sneuvel-

→ *SPLASH* (15 meter doorsnede, 135 weerspiegelende vormen) begint op 20 meter van de bodem in de Torre del Agua (Watertoren). De installatie werd gemaakt met animatietechnologie en schildert een druppel water die opkaatst.

† Op 2 januari 40 kwam de Heilige Maagd op bezoek. Na Santiago de Compostela is Zaragoza de tweede bedevaartsplaats van Spanje.

den. De *Ciudad Siempre Heroica e Immortal* werd na 1850 bijna totaal herbouwd. Ten zuiden van de historische kern lopen nu brede avenues met luxewinkels, boetieks en hier en daar een Satan, Gulden Draak, Augustijn, Sint-Bernardus, Duvel, Duchesse de Bourgogne.

Megabloem

Aan een meander van de Ebro, op 25 platte hectaren, wacht de Expo. Ik betreed het terrein langs het Brugpaviljoen. Buitenlui en boeren die hier aanspoelen, gapen het futuristisch bouwwerk met grote ogen aan. De organische vorm lijkt op een glimmende gladiolus die op de rivieroever en het centrale eiland rust, 260 meter lang en 30 meter breed. Zeer indrukwekkend en op zich al een lange pauze waard. De Iraakse sterarchitect Zaha Hadid moest tot duizend keer haar eerste plan wijzigen. An-

‡ De stoet van het Cirque du Soleil voor het Congrespaleis en de Torre del Agua, 74 meter hoog

ders zou dit té gestileerde kunstwerk de Ebro indonderen.

Ik sprint naar een gigantische schelp. Daaronder start de show *El Hombre Vertiente*, van de Argentijn Pichón Baldinu. Een zaalwachter schreeuwt dat ik NIET! op de eerste rij mag gaan zitten. Een minuut later stort een half zwembad vlak naast mij op de vloer.

Op de scène start een gevecht tussen vijf acteurs. Ze beschieten elkaar met waterstromen onder grote druk, vliegen de hoogte in, tot 15 meter hoog, cirkelen, buitelen op en neer als spinnen. Deze *Star Wars* voor losgeslagen spuitgasten verbluft met spectaculair gespetter en technische complexiteit. Om elke speler te manoeuvreren, zijn 13 motoren nodig.

Cirque du Soleil

Voor het Congrespaleis start *El Despertar de la Serpiente*. In 75 minuten trekt de stoet van het Cirque du Soleil de Expo rond. Grootste blikvanger is de slang Arco Iris, een mobiele scène van 30 meter lang, waarop artiesten dansen, acrobatieën en stunts uitvoeren. De slang beweegt haar kop en haar schubben, briest wolken, choqueert met ijzige, bizarre geluiden. Tien-duizenden volgen het schouwspel op verschillende niveaus. Voor de meesten is dit dé topattractie van de Expo.

Zijn de shows de verplaatsing naar Zaragoza waard? Kom kijken en geef mij achteraf gelijk. Tijdens de Expo lopen 4.529 diverse spektakels in 13 lokaties, plus meer dan duizend opvoeringen van de deelnemende landen. Op de Nationale Dagen wordt de *couleur locale* opgeleukt met superieure dans en zang. In het Anfitheater beleef ik Gilberto Gil: een Braziliaanse god onder de sterrenhemel.

Bomen binnenshuis

Meer dan 100 landen presenteren zich in een kronkelend, bochtig complex waar het licht speelt op de verrassend gekleurde gevels en je zo de indruk geeft van wisselende landschappen. Het design van het Spaanse paviljoen is geïnspireerd door de aanblik van populierbossen langs de oevers van de Ebro, een huzarenstuk van bioklimatische architectuur. De tentoonstellingsruimten verbergen zich in een woud van 750 zuilen (8.000 m² op drie niveaus). Volgens de folder is dit "een natuurlijke ruimte die zo simpel en nochtans zo rijk is, waar het licht dat door de bomen valt en het geluid van water naar een ervaring leidt die vandaag, door gebrek aan tijd, bijna een luxe is."

Belgica

België is zo rijk dat het de massa lokt met één Lotus-speculaasje en een gouden gevel. Daarvoor zitten kantklossters in de blinkende zon. Knabbelend schrijd ik het donker binnen en zink weg in een waterfauteuil. Voor mij is de vloer bedekt met veenmos, dat sissend besto-

ven wordt. Ik lees de verklarende tekst: "Het veenmos is een typisch gewas van de Hoge Vennen en kan zoals een spons tot 20 maal haar eigen gewicht in water opnemen. Op deze manier betekent ze een belangrijk waterreserve." Bij de derde taalfout stop ik en ga door naar de ruimte waar Jan Fabre met kostuum en blote voeten in een bad water zit. *De man die op het water schrijft*, heet het kunstwerk in gesiliconeerd brons. "Een metafoor voor de dood", zegt de tekst.

De volgende ruimte toont "de biodiversiteit van watervlooien in poelen". Cebiologeerd kijk ik naar de *Rapteloberis testudinana* en de *Ceriodaphnia quadrangula*. "België = watervlooien", noteer ik.

Ik verdwaal in een zaaltje waar 14 x 14 kleine Atomiums staan die werven voor de Expo '58 en loop dan terug langs de foto met 33.000 bierkratten. Het café geeft een brochure met 20 Belgische biermerken weg. Het bijbehorende vocht moet je betalen: van € 3,5 voor een Bavik tot € 9 voor een blauwe Chimay. Het menu biedt vandaag *Waterzooi de Gante*.

† Boven: artiest van Cirque du Soleil – zwerfer Marcelino – zaalwachter uit Oman – potsenmaker
Onder: Egyptische wachter – performers van een kindershow – bruid en getuige op de Plaza del Pilar (historisch centrum van Zaragoza)

† Burlesk theater voor het paviljoen van Aragon, dat wonderlijk op drie poten staat

Ik wijk uit naar het Russisch paviljoen. De bistro biedt een klassemenu met blini's en kaviaar uit de Kaspische Zee. Om dit te begieten, is er wodka van berkenhout, peper of honing.

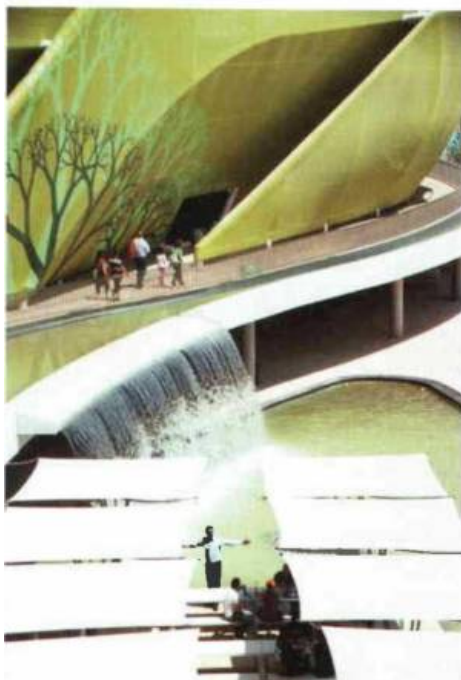
Blijf je een maand, dan kan je een gastronomische wereldreis maken langs de onnoemelijk vele cafés, bistro's, restaurants van de landen-paviljoenen. Eetbaar zijn ook de draagzakken van patattenzetmeel.

De grootste visbak

Met 14.000 bezoekers wordt het Aquarium de topper dit weekend. Een gigantische tank van negen meters diep verdeelt de grootste zoetwaterbak van Europa in twee. Deze Rivier van de

Wereld verbeeldt de oorsprong van alle grote stromen. Vier keer loop ik op tegen de watermassa en zijn bewoners in al hun grandeur: arawana's, arapaima's, meervalen, tambaqui's...

Het Aquarium omvat vijf gebieden, die elk decosystemen tonen van een rivier uit een ander continent: Nijl, Mekong, Amazone, Murray en Ebro. Ik tel 43 tanks en 13 terrariums. Daarin moeten 5.000 specimen zitten. Ik dwaal er uren rond, met in mijn

↓ Even relaxen voor het paviljoen van de bossen en tropische wouden

handen de gids die ik bij de ingang kreeg. Die meldt op de laatste pagina droog: "Inderdaad, het zou wel eens kunnen dat je geen van de soorten spot die in de gids beschreven staan, maar in plaats daarvan nieuwe dieren ziet die hierin niet worden beschreven."

Thema's

Er zijn zes thematische *plazas*. Het paviljoen Dorst confronteert me met de droogte. In een bijna lege ruimte sta ik voor een hoop zand. Spiegels creëren het effect van oneindigheid. Dikke wolken jagen boven mijn hoofd; er broeit een storm. De bonkende muziek zweeft aan, de vloer begint te beven. Een stem reciteert gedichten uit Arabische waterriten. Alarmerende teksten flitsen over de spiegels. Plots vervagen de wolken en in de klare hemel verschijnt de verschroeiende zon.

Mijn onweerstaanbare favoriet is Extreem Water, het Tsoenami Paviljoen. De buitenkant symboliseert het moment dat een golf op het strand breekt. De explosie van kracht landt als een aardschok op mijn netvlies. Binnen hult de blauwe schijn, die gefilterd door het dak sijpelt, alles in diepe rust. In het blauwe licht van de oceaan krijg ik een plastic regenjas. Ik schuifel door naar de *platea sensorial*, die lijkt op een kermisattractie.

De film toont de geografische scenario's waar waterrisico's huishouden. De stoelen bewegen, de vloer schudt, water spuit uit het plafond. De sensaties van orkanen, overstromingen, tsoenami's en andere rampzalige griezels sidderen door mijn lijf. Nat en overdonderd stap ik naar buiten.

Rampscenario

De ontwerpers van de thematische paviljoenen doen niet flauw over hun bedoelingen: we hebben maar één wereld met miljarden mensen en die hebben allemaal dorst. Ze verbruiken ook steeds meer energie. Het bekende verhaal: de aardbol warmt op, en dat komt niet door de lichaamswarmte. Als we niet snel reageren, ligt de planeet straks aan barrels. Een ijsberg, 55 meters breed en 20 meters hoog, drijvend in de Ebro, moest het podium worden voor een klimatologische horrorshow. Wegens Spaanse vertragingen werd de zaak uitgesteld, maar de (versnelde) opwarming gaat door. De polen brokkelen in tempo af en Groenland

smelt weg als een ijsje.

Het grote pluspunt van de Expo is dat er leefbare alternatieven worden aangeboden voor de waterproblematiek, vooral in het kader van de opwarming van de Aarde. Naast de opzichtige Expo-shows lopen er dagelijks conferenties en vergaderingen. De boodschap wordt zo pakkend verbeeld dat ik vandaag niet meer onbevangen naar de badkamer ga. In een water-taxi op zonne-energie vaar ik terug naar de oude stad.

Lees meer over Zaragoza op www.vab.be, rubriek "Je vakantie" – "Bestemmingen".

Praktisch

Vlucht. Wij namen een Airbus A320 van Iberia naar Madrid Barajas. Er zijn minstens vijf rechtstreekse vluchten per dag. Vluchttijd: 2 u.15. Vanaf € 46 h/t (taksen: € 74,69). Info: tel. 0707/00.050, www.iberia.be. Uit Charleroi vertrekken nu directe vluchten, maar daar win je niet veel tijd mee. Want in Madrid Atocha koop je een kaartje voor de hogesnelheidstrein (AVE), die na ong. anderhalf uur luxe in Zaragoza stopt (€ 52,68 in Tourist-klasse). Een andere optie is naar Barcelona vliegen, met aansluitend de AVE. Info Spaanse treinen: www.renfe.es of (vanuit Spanje): tel. 902.24.02.02. Voor minder dan € 15 rijd je met de bus (3 ¼ u. vanuit Madrid of Barcelona met Agreda/ALSA).

Hotel. Wij overnachtten in het *NH Gran Hotel*, chic en centraal in de C/Costa 5. Vanaf € 100 per kamer, maar deze klassieke grandeur werd in 1929 geopend door Zijne Majesteit Alfonso XIII. Info: 00.34/976.22.19.01, www.nh-hotels.com. NH heeft in de stad ook twee hotels voor € 65.

Info over de Expo:

www.expozaragoza2008.es. De Expo sluit zijn poorten op 14 september. Ticket voor 1 dag: € 35. 3 dagen: € 70. De paviljoenen tonen zich van 10 tot 22 u. Daarna volgt nog een nachtprogramma met shows. Sluitingstijd: 3 u.

Toeristische info. De toeristische dienst is in Zaragoza onder meer present op de Plaza de Nuestra Señora del Pilar en in het treinstation Delicias. Tel. 00.34/976.20.12.00, fax: 00.34/976.20.06.35, turismo@zaragoza.es, www.zaragozaturismo.es. Koop er de Zaragoza Card, die meer dan 100 voordelen biedt (toegang musea, rondleidingen, busvervoer, kortingen). www.zaragozacard.com – Spaanse Dienst voor Toerisme, Koningstraat 97, 1000 Brussel, tel. 02/280.19.26, bruselas@tourspain.es, www.tourspain.be.